

Nordiska
ministerrådet

ÅRSRAPPORT 2025

Programmet för fri rörlighet i Norden

Innehåll

Forord	3
Höjdpunkter	5
Arbetet med fri rörlighet i Norden	7
Informationstjänsternas arbete	10
Informationstjänsternas arbete	14
Info Norden: Höjdpunkter 2025	14
Nya och fortsatta utmaningar för den fria rörligheten	21
Samarbetsministrarnas gränshinderarbete	24
Gränshinderrådets gränshinderarbete	26
Arbetet med temaområden	26
Gränshinder på arbetsmarknads- och utbildningsområdet	40
Gränshinder på bank- och finansområdet	42
Gränshinder på näringslivsområdet	44
Gränshinder på skatteområdet	46
Gränshinder på social- och hälsoområdet	49
Övriga gränshinder	52
Appendix: Lista med prioriterade gränshinder 2025	54
Om denne publikation	59

Den här publikationen finns även som en webbtillgänglig online-version:
<https://pub.norden.org/politknord2026-701>

Forord

I en tid præget af ustabilitet bliver vores fælles indsats for at styrke mobiliteten i Norden stadig vigtigere. Når kompetence og innovation kan bevæge sig frit over grænserne, skabes der en strategisk fordel i den globale konkurrence og en øget samhørighed. Derfor er arbejdet med at fjerne grænsehindre ikke blot relevant for nordboere og nordiske virksomheder, men også en investering i Nordens vækst og modstandsdygtighed.

Med fem år tilbage til 2030 – hvor vi skal blive verdens mest bæredygtige og integrerede region – har Nordisk Ministerråd taget vigtige skridt mod yderligere at styrke den nordiske samhørighed og øge Nordens konkurrencekraft. År 2025 blev et nyt udgangspunkt for ministerrådets arbejde med fri bevægelighed. Mange aktører i Norden arbejder sammen for at gøre det lettere at arbejde, studere, flytte eller starte virksomhed på tværs af grænser, og et vigtigt skridt på vejen har været at skabe et mere sammenhængende økosystem med centrale aktører og at tilføre arbejdet flere ressourcer.

”

Aldrig før har samarbejdsministrene haft en så tydelig rolle i at koordinere grænsehindringsarbejdet på nationalt plan i konkrete spørgsmål, der direkte berører hverdagen for nordens borgere

Gennem et nyt program for fri bevægelighed i Norden er arbejdsformer blevet udviklet, en ny organisering er kommet på plads, centrale aktører er identificeret, og deres opgaver er blevet defineret. For at sikre det politiske ejerskab, der er nødvendigt, skal vores samarbejdsministre nu også drive arbejdet og finde løsninger på komplekse problemer, som er afgørende for den frie bevægelighed. Aldrig før har samarbejdsministrene haft en så tydelig rolle i at koordinere grænsehindringsarbejdet på nationalt plan i konkrete spørgsmål, der direkte berører hverdagen for nordens borgere. Og deres allerførste prioritet – at arbejde for, at spørgsmålet om identitetsmatchning og adgangen til grænseoverskridende digitale tjenester bliver løst – er netop en sådan grænsehindring: kompleks og på tværs af flere områder. Hvis spørgsmålet løses, skaber vi direkte værdi for nordens borgere og løser en række grænsehindre, der hidtil har været vanskelige at håndtere.

I årets løb er flere konkrete resultater blevet opnået, og flere initiativer for at styrke arbejdet er blevet taget. Blandt andet har Grænsehindringsrådet bidraget til at løse tre grænsehindringer mellem de nordiske lande. Informationstjenesterne, som er en central aktør, har udvidet deres interne samarbejde, etableret nye løsningsorienterede netværk og fora samt styrket det nationale grænsehindringsarbejde.

Om dette, og meget andet, kan du læse i denne årsrapport.

Afslutningsvis vil jeg gerne udtrykke en tak til alle, der på en eller anden måde i 2025 har bidraget til arbejdet med at styrke den frie bevægelighed i Norden. Jeres engagement gør en reel forskel – for den enkelte borger, for vores samfund og for udviklingen af det nordiske samarbejde.

Karen Ellemann

Generalsekretær

Nordisk Ministerråd

Höjdpunkter

2025 markerade ett viktigt steg för den fria rörligheten i Norden med flera nya initiativ och framsteg. Ett nytt program för fri rörlighet lanserades, och samarbetsministrarna prioriterade sitt första gränshinder. Informationsarbetet stärktes och nationella gränshindernätverk samt förenklingsgrupper utvecklades för att underlätta medborgarnas vardag över gränserna

Det nya programmet för fri rörlighet i Norden implementerades, med en viktig roll för samarbetsministrarna, ett förnyat mandat för Gränshinderrådet och fler resurser till informationstjänsterna och programsekretariatet.

Samarbetsministrarna prioriterade sitt första gränshinder: ID-matchning och tillgången till gränsöverskridande digitala tjänster.

Ökade resurser till informationstjänsterna resulterade i ett stärkt informationsarbete och etableringen av nya gränshindernätverk och förenklingsgrupper.

Det nya Øresundsavtalet, som innehåller välkomna förändringar på skatteområdet, trädde i kraft, vilket ger ökad flexibilitet för pendlare mellan Danmark och Sverige. Gränshinderrådet varit viktiga pådrivare för ett uppdaterat och mer ändamålsenligt avtal.

I Norge blev det möjligt för lärlingar att avlägga yrkes- och lärlingsprov på svenska och danska eftersom språken har sidoställts med norska, vilket stärker möjligheterna för gränsöverskridande yrkesutbildning.

Ett nytt avtal mellan Finland och Norge om gränsöverskridande taxitrafik, gör det sedan december 2025 möjligt för taxibolag att köra smidigt över gränsen, vilket underlättar vardagen för både passagerare och taxiföretag i regionen.

Per 1 januari 2025 bodde det **28 341 956** personer i Norden.

Per 1 januari 2024 bodde det cirka **470 000** personer i ett annat nordiskt land än det de föddes i.

I 2024 flyttade **38 000** personer från ett nordiskt land till ett annat.

I de tio åren mellan 2015 och 2024 flyttade **415 368** personer från ett nordiskt land till ett annat.

Cirka **44 000** personer bor i ett nordiskt land och arbetar i ett annat.

Cirka **16 200** personer utnyttjar möjligheten för att studera i ett annat nordiskt land.

Cirka **181 000** personer mottar pension från ett annat nordiskt land än det de bor i.

I 2024 fick **8 410** nordiska medborgare medborgarskap i ett annat nordiskt land.

Arbetet med fri rörlighet i Norden

Visionen om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region 2030 är styrande för Nordiska ministerrådets verksamhet. Samarbetsprogrammet för samarbetsministrarna 2025–2030 lägger vikt vid åtgärder för ökad mobilitet och integration över gränserna, bland annat genom ett stärkt mandat för gränshinderarbetet och förbättrade informationsinsatser. Ökad integration gynnar både invånare och företag och bidrar till ökad tillväxt och konkurrenskraft.

→ [Samarbetsprogrammet för samarbetsministrarna 2025–2030](#)

Det ska vara enkelt för våra invånare att leva, studera, arbeta och driva företag i och över gränserna i hela Norden.

Arbetet med fri rörlighet och gränshinder är komplext och involverar olika aktörer på nordisk, nationell och regional nivå. Arbetet med att bli världens mest integrerade region till 2030 består bland annat av olika mobilitetsfrämjande insatser inom en rad olika politikområden, omfattande informationsinsatser och ett långsiktigt arbete med att lösa gränshinder.

För att ett gränshinder ska kunna lösas krävs ofta ändring i lagstiftning eller ändring av myndighetspraxis. Den nordiska definitionen av ett gränshinder ger ramar som regeringarna kan verka inom och förhålla sig till. Mobilitetsproblem som beror på marknaden eller andra orsaker och som inte ryms inom denna definition kan därför ligga utanför regeringarnas mandat att agera. Det hindrar dock inte att man inom ramen för programmet kan arbeta med sådana problemställningar genom att ta initiativ till dialog med de aktörer som har en möjlighet att göra skillnad på området.

Vad är ett gränshinder?

Enligt Nordiska ministerrådets definition är gränshinder lagar, offentliga regler eller praxis som hämmar individers mobilitet eller företags möjligheter att verka över gränserna i Norden. Det anses också vara ett gränshinder om person eller ett företag på grund av att ha utnyttjat sin rätt till mobilitet får sämre villkor än andra personer i en jämförbar situation.

Arbetet för fri rörlighet drivs av flera aktörer

För att uppnå sitt mål rörande stärkt integration och mobilitet mellan de nordiska länderna lanserade samarbetsministrarna den 1 januari 2025 ett program för fri rörlighet i Norden. Syftet med programmet är att höja ambitionsnivån, skapa tydligare processer, tydliggöra rollfördelningen och stärka synergier mellan de nordiska aktörer som arbetar med gränshinder och information. Programmet identifierar ett antal centrala aktörer och deras uppdrag. Inom ramen för programmet organiseras informations- och gränshinderarbetet som en del av samma ekosystem. Genom denna struktur skapas bättre förutsättningar för ett långsiktigt, effektivt och politiskt förankrat arbete för fri rörlighet i Norden. Utöver de aktörer som är specifikt utpekade i programmet finns det även andra aktörer och samarbeten som bidrar till och är involverade i arbetet såsom de nordiska gränskommittéerna, nationella gränshindernätverk, gränsregionala förenklingsgrupper och andra bilaterala samarbeten. Ett viktigt resultat från det dansk-svenska bilaterala samarbetet var en statsministerdeklaration mellan Sverige och Danmark med fokus på att göra Öresundsregionen mer konkurrenskraftig och göra det enklare att leva och arbeta över gränserna.

→ [Deklaration mellan Sverige och Danmark - I samband med Öresundsbronns 25-årsjubileum 2025](#)

De nordiska samarbetsministrarna har det yttersta ansvaret för mobilitets- och gränshinderarbetet inom ramen för det nordiska regeringssamarbetet. De har en central roll i att fungera som facilitator på nationell nivå. De ska bland annat prioritera gränshinderfrågor som är av avgörande betydelse för den inomnordiska integrationen samt stödja och samordna nationella processer i syfte att skapa ett politiskt ägarskap nationellt. Det är i slutändan, i de flesta fall, regeringarna som kan lösa gränshinder genom lagändringar eller avtal mellan länderna.

Gränshinderrådet är ett oberoende organ som arbetar med att identifiera, hantera och lösa gränshinder som rör privatpersoner och näringslivet i Norden. Gränshinderrådet består av nationella medlemmar från de nordiska länderna.^[1] Gränshinderrådet representerar Nordens invånare och företag, stöttar regeringarna i deras gränshinderarbete och bevakar den fria rörligheten. Gränshinderrådet ger även inspel till samarbetsministrarna om aktuella problemområden som är särskilt viktiga för den inomnordiska mobiliteten och som kräver ett större politiskt ägarskap för att nå en lösning. De samarbetar med olika aktörer, såsom nationella och regionala nätverk. Gränshinderrådet har även ett nära samarbete med Nordiska rådets Gränshindergrupp som också driver gränshinderfrågor på den nationella och nordiska politiska nivån.

De nordiska informationstjänsterna ger stöd och information till personer och företag som vill arbeta, studera, flytta eller starta verksamhet över gränserna. Nordiska ministerrådets digitala informationstjänst Info Norden och de gränsregionala tjänsterna – Grensetjänsten Norge–Sverige, Øresunddirekt och Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge – främjar mobilitet genom digital information, personlig service och informationsinsatser. Genom daglig kontakt med invånare identifierar och rapporterar de också potentiella gränshinder.

Programsekretariatet för fri rörlighet i Norden är placerat hos Nordiska ministerrådets sekretariat och har i uppdrag att koordinera det nordiska arbetet för fri rörlighet, samt skapa överblick och samstämmighet mellan olika aktörer inom området på nationell, nordisk och europeisk nivå. Programsekretariatet ansvarar även för metodutveckling, uppföljning och en rapportering till samarbetsministrarna, inklusive rekommendationer kring framtida prioriteringar. De koordinerar också samarbetet med Nordiska rådet samt tvärssektoriella insatser och gränshinderarbetet som sker inom ramen för Nordiska ministerrådets övriga sektorer.

→ [Programmet för fri rörlighet i Norden](#)

Hur hanteras ett gränshinder?

**Information och
främjande**
→

**Identifiering av
hinder**
→

**Analys och
nätverk**
→

**Dialog och
pådrivningsarbete**
→

Lösning

1. Se Gränshinderrådets [mandat för åren 2025 – 2027](#) för en mer utförlig beskrivning av Gränshinderrådets uppdrag och arbetssätt

Informationstjänsternas arbete

Informationsarbetets utveckling och resultat

Att främja den fria rörligheten i Norden och verka för ökad mobilitet kräver nära kontakt med de människor som rör sig över gränserna, oavsett om det handlar om fritidsresor, arbetspendling, flytt för studier eller familjeliv. Men olika system, regler och lagstiftningar gör att processen kan vara besvärlig och många invånare behöver vägledning för att göra rätt. Här spelar de nordiska informationstjänsterna en avgörande roll.

Nordiska ministerrådets informationstjänst **Info Norden** samt de gränsregionala informations-tjänsterna – **Øresunddirekt**, **Grensetjänsten Norge-Sverige** och **Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge** – bidrar till den inomnordiska mobiliteten genom informativa webbsidor, personlig betjäning och en lång rad informationsaktiviteter. Info Norden är en digital informationstjänst som drivs av Nordiska ministerrådet, medan de gränsregionala informationstjänsterna delfinansieras av Nordiska ministerrådet, men förvaltas av olika nationella och regionala aktörer.

Genom sin dagliga kontakt med invånare och företag är informationstjänsterna dessutom första anropet för identifieringen av potentiella gränshinder, eftersom de löpande identifierar och analyserar de utmaningar som nordiska invånare stöter på när de nyttjar sin rätt till fri rörlighet.

Införandet av Programmet för fri rörlighet i Norden har inneburit att informationsarbetet stärkts under 2025. Bland annat fick både Info Norden och de gränsregionala informationstjänsterna ökade anslag. För Info Nordens del innebar 2025 dessutom en stor organisatorisk förändring, då medarbetarna för samtliga nationella kontor fick säte hos en nordisk institution i respektive land och nya medarbetare anställdes i flera länder.

→ [Info Norden](#)

→ [Øresunddirekt](#)

→ [Grensetjänsten Norge-Sverige](#)

→ [Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge](#)

Stärkta nätverk i 2025

Mycket aktivitet äger rum i etablerade forum i samtliga länder för att främja den fria rörligheten. I Finland finns ett särskilt **Gränshindernätverk** som samlar representanter från informations-tjänster, ministerier, myndigheter, parlamentariker och civilsamhället. Nätverket koordineras av Pohjola Norden (Föreningen Norden i Finland). Grensetjänsten Norge-Sverige driver en **Förenklingsgrupp för Norge och Sverige** som samlar handläggare på relevanta myndigheter samt Info Norden för att lösa de mobilitetsutmaningar som inte nödvändigtvis kan klassificeras som gränshinder, men som genom dialog, avtal och administrativa förenklingsåtgärder kan underlätta vardagen för människor som rör sig över gränserna. I **Öresundsregionalt Gränshinderforum** samlar Øresunddirekt representanter för myndigheter, näringsliv och civilsamhälle till gemensamma samtal om gränshinder och mobilitet.

Nytt åländskt gränshindernätverk

På Åland har ett nationellt Gränshindernätverk etablerats på initiativ av Åland Living i samarbete med Info Norden Åland, med syfte att ha ett forum för att diskutera och lösa gränshinder och mobilitetsutmaningar.

Den nya organiseringen i kombination med ökad finansiering har också gjort det möjligt att skala upp arbetet. Informationstjänsterna har under 2025 utökat sitt interna samarbete, etablerat nya nätverk och forum samt stärkt det nationella gränshinderarbetet. Bland annat har ett nytt gränshindernätverk etablerats på Åland, och en ny Förenklingsgrupp upprättats för Sverige och Finland.

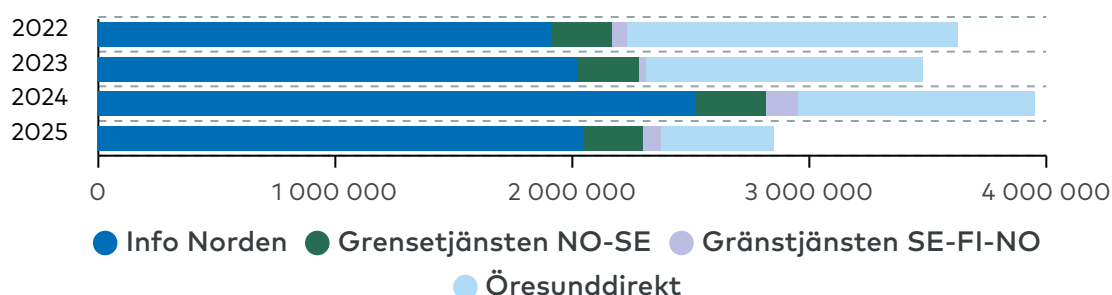
Ny Förenklingsgrupp för Sverige och Finland

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge har under hösten 2025 etablerat en Förenklingsgrupp för Sverige och Finland. Gruppen samlar representanter från myndigheter och Info Norden i syfte att hitta sätt att förenkla vardagen för människor som rör sig mellan länderna.

AI skapar nya förutsättningar för informationsarbetet

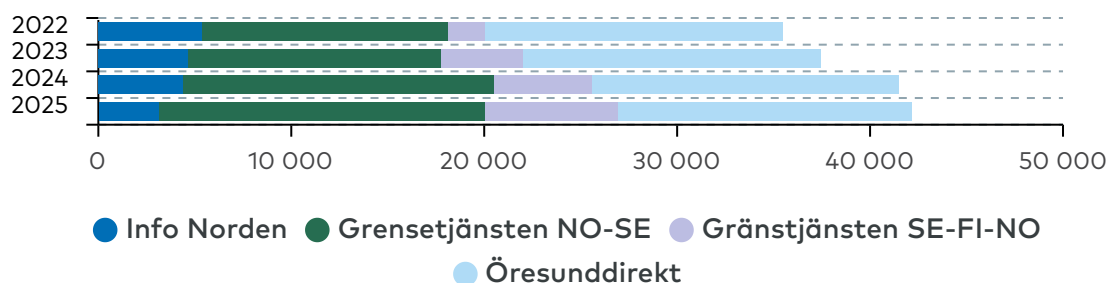
Trots ökad finansiering och uppskalad verksamhet har samtliga informationstjänster utmanats av den växande AI-trenden under 2025. Trafiken till informationstjänsternas kvalitetssäkrade webbsidor kommer i hög utsträckning från sökmotorer, särskilt Google. Sedan Google införde AI-sammanfattningar i maj 2025 har vi sett en avsevärd minskning i antalet sidvisningar. Sammanlagt har informationstjänsterna haft över 1 miljon färre visningar under 2025 än under 2024, en genomsnittlig minskning på 28 procent.

Figur 1: Informationstjänsternas sidvisningar 2022-2026

Till skillnad från sidvisningarna har informationstjänsternas personliga betjäning som helhet ökat under 2025. Här finns det dock stora skillnader mellan tjänsterna: medan Info Nordens, som enbart är en digital tjänst, förfrågningar minskat med en tredjedel har Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge ökat med 36 procent jämfört med förra året, vilket möjliggjorts av en utökning av verksamheten.

Figur 2: Informationstjänsternas förfrågningar 2022-2026

Sociala medier fortsatt viktiga kanaler för att nå en relevant publik

Det sociala medielandskapet är i ständig rörelse och informationstjänsterna arbetar aktivt med att anpassa sin närvaro för att nå ut så effektivt som möjligt. En förändring sedan 2025 är att ingen av tjänsterna längre är aktiv på X (tidigare Twitter), vilket markerar ett skifte i vilka plattformar som prioriteras. Facebook är fortfarande den dominerande kanalen sett till räckvidd men årets mest iögonfallande utveckling syns på LinkedIn, där det totala antalet följare ökat med 40 procent. Instagram används i betydligt mindre omfattning och fungerar främst som ett kompletterande skyltfönster för informationstjänsterna. Utöver sociala medier har Öresunddirekt även ett etablerat nyhetsbrev som skickas ut till nästan 2000 mottagare minst en gång på både svenska och danska.

De gränsregionala informationstjänsterna: Höjdpunkter 2025

Grensetjänsten Norge- Sverige

- Många informationsinsatser och möten med samarbetspartners samt två Grenseråd genomfördes.
- Lyckat genomförande av de populära deklaratonsdagarna som hjälpte över 350 arbetspendlare med råd om sina deklarationer.
- Ett bemannat och öppet kontor har skapar fortsatt stor nytta för kunder, särskilt för personer som inte är digitala eller saknar eID i andra länder.

Gränstjänsten Sverige- Finland-Norge

- Ny organisering, ökad finansiering och strategiskt utvecklingsarbete ledde till en stärkt verksamhet med ökad bred och effektivitet samt en hög aktivitetsnivå som täckte ett stort geografiskt område.
- Systematisering av arbetet med gränshinder och gränsproblem gav en bättre översikt över vardagens utmaningar för företag och privatpersoner.
- En svensk-finsk förenklingsgrupp startades upp.
- Centrum för nordiskt samarbete i Tornio där Gränstjänsten delar lokaler med HaparandeTornio gränssamarbete och Tornedalsrådet etablerades.

Øresunddirekt

- Øresunddirekts och Öresundsbrons 25 års-jubileum användes för att sätta extra ljus på verksamheten. Politiker, tjänstemän och gränspendlare fick extra uppmärksamhet genom främjandeuppdraget.
- En välbesökt jubileums-konferens genomfördes med deltagelse av bland annat ministrar, politiker, forskare, näringslivet, regionala och nordiska aktörer samt civilsamhället.
- Interregprojekt "Gränspendling över Öresund med unga i fokus", som syftar till att få fler ungdomar att se hela Öresundsregionen som sin arbetsmarknad och därmed öka gränspendlingen, startades upp.

Informationstjänsternas arbete

Info Norden: Höjdpunkter 2025

Under 2025 var besökarna på Info Nordens webbsidor särskilt intresserade av att veta mer om helgdagar, medan de som ställde frågor direkt till Info Norden var mest intresserade av jobb, jobbsökning och arbetslöshetsförsäkring. Högst andel av besökarna kom från Sverige. Här finns trender och höjdpunkter från året som gått.

Vad är Info Norden?

Info Norden är Nordiska ministerrådets informationstjänst med uppdrag att informera invånare i Norden om hur man flyttar, arbetar och studerar mellan de nordiska länderna. Info Nordens webbsidor innehåller stora mängder nyttig information om att flytta, jobba och studera i Norden på danska, finska, isländska, norska, svenska och engelska. Info Norden svarar dessutom på frågor, driver starka nationella och nordiska nätverk kopplade till fri rörlighet och information och identifierar potentiella gränshinder.

Läs mer om Info Norden på denna sida:

→ [Info Norden](#)

Följ Info Norden på Facebook och LinkedIn

→ [Facebook](#)

→ [LinkedIn](#)

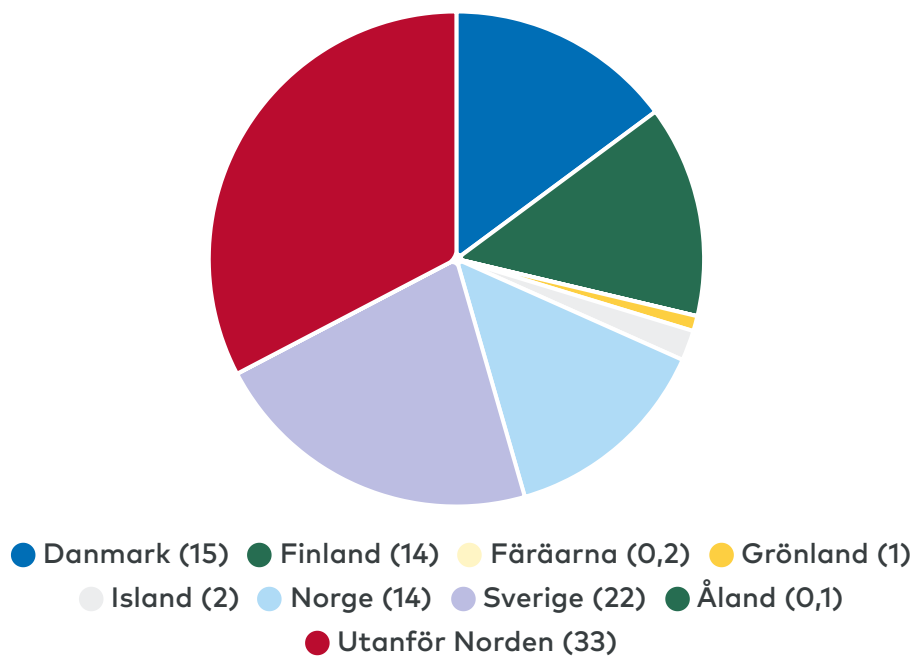
Topp 5 mest populära teman på Info Nordens webbsidor

1	Helgdagar
2	Resa med hund eller katt
3	Jobsökning
4	Guide: flytta till...
5	Tullregler

Topp 5 teman som invånarna frågar Info Norden om

1	Jobb, jobsökning och arbetslöshetsersättning
2	Socialförsäkring (alla typer av sociala bidrag)
3	Folkbokföring, ID/legitimation och personnummer
4	Skola och utbildning
5	Tull och skatt

Vilka länder kommer webbsidetraffiken från?

Vilka länder söker invånarna information om?

Danmark

1. Sverige	38%
2. Norge	26%
3. Grönland	16%

Finland

1. Norge	40%
2. Sverige	39%
3. Danmark	9%

Färöarna

1. Danmark	34%
2. Norge	22%
3. Grönland	17%

Grönland

1. Danmark	37%
2. Norge	19%
3. Färöarna	17%

Island

1. Danmark	47%
2. Sverige	20%
3. Norge	17%

Norge

1. Danmark	34%
2. Norge	22%
3. Grönland	17%

1. Norge	49%
2. Danmark	25%
3. Finland	13%

1. Finland	59%
2. Sverige	21%
3. Norge	10%

Utanför Norden

1. Norge	32%
2. Sverige	20%
3. Grönland	16%

Vilka mobilitetsutmaningar rapporteras oftast till Info Norden?

Digitala verktyg för att kommunicera med det offentliga fungerar inte på tvärs av de nordiska gränserna.

Problem med tillgång till bankkonto för gränspendlare och företag i Norden.

Krav på personnummer och ID-dokument.

En fullständig översikt över Info Nordens statistik finns i denna bilaga: → [Se bilaga](#)

Info Norden i det digitala landskapet

Webbesök och frågor i 2025

År 2025 hade Info Nordens webbplats **2 045 998 besök**, en **minskning med 18,9 procent** jämfört med 2024. Info Norden ger digital vägledning till personer som har frågor om att bo, arbeta, studera eller driva verksamhet i Norden. Under 2025 gällde flest frågor Norge, medan flest förfrågningar togs emot av Info Norden Sverige. Info Nordens mål är att webbartiklarna ska ge tillräcklig vägledning så att ärenden som inkommer främst rör potentiella gränshinder.

Nya webbsidor och ny struktur

Under 2025 har Info Norden vidareutvecklat webbplatsen med nya webbsidor och en uppdaterad design. Innehållet är nu tydligare organiserat och mer användarvänligt, vilket gör det lättare att snabbt hitta svar på vanliga frågor. I samband med detta har även Info Nordens guider fått ett lyft genom en förbättrad struktur. Guiderna blir alltmer populära bland besökarna!

Samarbete med myndigheter

Info Norden arbetar med att säkerställa att webbplatsens information är korrekt, tydlig och aktuell. Detta sker genom nära dialog med relevanta myndigheter i respektive land, som granskade både befintliga och nya artiklar. I 2025 bidrog myndigheternas återkoppling till att innehållet fortsatt speglade gällande regelverk och höll hög kvalitet.

Info Norden på sociala medier

Info Norden har under 2025 tagit ett strategiskt grepp om arbetet med sociala medier, särskilt LinkedIn och Facebook. Innehållsplaner och visuella mallar har tagits fram, och innehållet har analyserats i allt större utsträckning. Det mer strategiska arbetet har lett till positiva effekter i form av ökat engagemang, större räckvidd och fler visningar.

Info Norden i dialog

- **Nätverk med nordiska ambassader:** Info Nordens samarbete med ambassader är viktigt för invånare och företag att kunna utväxla erfarenheter och information om möjliga nya gränshinder samt omfattningen av kända gränshinder. I 2025 har Info Norden bjudit in konsulerare medarbetare från de nordiska ambassaderna och konsulaten till möten i samtliga länder. På mötena diskuterades teman som utmaningar kopplade till digitala ID, sakbehandlingstider hos myndigheter och socialsäkring på tvärs av gränserna.
- **Samarbete med socialförsäkringsmyndigheter:** Vid arbete över gränserna är det viktigt att känna till vilket lands sociala säkring som gäller och var ens rättigheter finns. Info Norden höll i 2025 möte med Redaktionsgruppen för nordiska socialförsäkringsfrågor som består av representanter från de olika socialförsäkringsmyndigheterna i Norden. Här diskuterades teman som pension, sjukförsäkring och sysselsättning.
- **Nordiska rådets session i Stockholm:** Beredskap och Info Nordens viktiga roll var ett genomgående tema på interna seminarier vid Nordiska rådets session i Stockholm i oktober samt på Nordens dag i flera länder.
- **Nationella och regionala gränshindernätverk:** Nationella nätverk för att hantera gränshinder har både stärkts och återstartats i 2025. Mötesformerna för nationella gränshindernätverk varierar mellan länderna. I Finland återetablerades det nordiska gränshindernätverket med delat ansvar mellan Pohjola-Norden och Info Norden. På Åland skapades ett nytt nätverk under ledning av Åland Living där Info Norden haft en viktig roll. I övriga länder medverkar Info Norden i nationella förmöten, seminarier och/eller rundabordssamtal som arrangeras av Gränshinderrådets medlemmar. Info Norden deltar även aktivt i regionala nätverk och konferenser, såsom Öresundsregionalt Gränshinderforum och förenklingsgrupper.
- **Deltagande på nordiska arenor:** Info Norden medverkade i flera nordiska demokratifestivaler i 2025, samt Nordens dag och Västnordisk dag. Info Norden var också på plats under Arctic Circle-konferensen i Reykjavik. Många av dessa temadagar och konferenser hade beredskap och kristider högt på agendan. Här spelar Info Norden en viktig roll i att upprätthålla tillgången till korrekt information i kristider och kunna hantera komplexa förfrågningar från invånare som hamnat i kläm.
- **Nätverk med nordiska och baltiska karriär- och utbildningsportaler:** I 2025 möttes Info Norden i med representanter från karriär- och utbildningsportaler i Norden och Baltikum i Vilnius för att dela erfarenheter och status på arbetet med att utveckla nyttig och användbar information riktat mot studenter och arbetssökande. Konferensen gav värdefulla insikter i användningen av AI i vägledning, vidareutveckling av statistik för karriärval och hur digitala tjänster bättre kan utformas för att främja studiemobilitet på tvärs av landsgränser.

Info Norden stöttar gränshinderarbetet

Arbetet med att lösa gränshinder i Norden har fått högre prioritet under 2025. Info Norden har stärkt sitt samarbete med Gränshinderrådet, de gränsregionala informationstjänsterna och andra som arbetar med att lösa gränshinder. Under året som gick har Info Norden

- Tagit emot 152 förfrågningar som markerats som potentiella gränshinder
- Varit i dialog med Programsekretariatet och utrett 10 möjliga hinder som rört bland annat gränsöverskridande användning av framtidsfullmakt och förmyndarskap, bristande information till anhöriga vid dödsfall, beskattning av pensioner, olika system för semesterersättning i de nordiska länderna m.fl.

Informationstjänsternas arbete

Nya och fortsatta utmaningar för den fria rörligheten

Under 2025 har informationstjänsterna fortsatt att ha en central roll i att identifiera och uppmärksamma nya gränshinder. Genom sin direkta kontakt med invånare, företag och myndigheter får tjänsterna tidigt signaler om vilka frågor som skapar problem för den fria rörligheten i praktiken.

Ibland handlar de utmaningar som informationstjänsterna identifierar om frågor som kan hanteras i dialog med myndigheter och andra aktörer. Här spelar förenklingsgrupperna en viktig roll eftersom de hanterar frågor som inte nödvändigtvis följer definitionen av ett gränshinder, men som ändå kan upplevas som en stor utmaning för den enskilda individens möjlighet till fri rörlighet. Men ibland handlar utmaningarna också om invånare som hamnat i kläm på grund av nationell lagstiftning och regelverk som inte tar höjd för mobila människors ofta komplexa livssituationer. I sådana fall analyserar och utreder informationstjänsterna utmaningar och potentiella hinder och rapporterar in dem till programsekretariatet för vidare bearbetning i Gränshinderrådet. Informationstjänsterna bidrar således både med kunskap om hindrens omfattning och nya hinder som kan ha uppstått på grund av implementeringen av ny lagstiftning eller tolkningen av befintlig.

Informationstjänsterna bidrar både med kunskap om hindrens omfattning och nya hinder som kan ha uppstått på grund av implementeringen av ny lagstiftning eller omförtolkningen av befintlig.

Invånare upplever gränsöverskridande eID och pension som stora utmaningar

Tillgången till elektronisk identifiering, eID, har under 2025 varit en av de mest återkommande frågorna hos invånarna. Möjligheten att få tillgång till eID i ett annat land eller att använda sin nationella eID i ett annat nordiskt land är avgörande för att kunna ta del av offentliga tjänster, sköta ärenden digitalt och få tillgång till personlig information. Även om arbetet med eID över gränserna är ett prioriterat område för både Gränshinderrådet och de nordiska samarbetsministrarna visar utvecklingen att frågan kommer enbart öka i omfattning.

Även pensionsfrågor lyfts allt oftare i kontakten med informationstjänsterna. För personer som har arbetat i flera nordiska länder kan pensionssystemen och omfattningen av den pension de har rätt att få utbetalad vara svår att överblicka, särskilt om de saknar tillgång till eID i de länder som de tjänat sin pension. Det skapar en komplex situation där kombinationen av regelverk och tekniska lösningar försvårar kontakten med ansvariga myndigheter.

Nya utmaningar har identifierats och analyserats

Erkännande av yrkesbevis inom barn- och fritidsområdet (NO, SE)

Skillnader i utbildningskrav och behörighetsregler innebär att personer med ett svenskt yrkesbevis från Komvux inom barn och fritidsområdet inte kan konvertera detta till en norsk motsvarighet. Vidare analys visade att det rör sig om ett begränsat antal fall årligen. Dessutom är barn- och fritidsyrken inte lagreglerade i Norge, vilket innebär att det är möjligt att söka arbeten inom branschen utan formell auktorisation. Informationstjänsterna fortsätter att bevaka frågan men betraktar det inte som ett potentiellt gränshinder i nuläget.

Semesterersättning i Norge (Alla länder)

I Norge bygger systemet för semesterersättning på inkomsten från föregående år. Det innebär att nyanställda, personer som varit föräldralediga eller som arbetat utomlands ofta inte har intjänat rätt till betald semester under sitt första år i Norge. Även om de har laglig rätt till semester får de alltså ingen ersättning under semestern. Konsekvensen blir att berörda personer behöver ta ut semester antingen utan lön eller med löneavdrag. Situationen skapar dessutom administrativ osäkerhet för arbetsgivare och kan utgöra ett hinder för att locka arbetskraft till Norge. Arbetet med att analysera frågan är pågående.

SGI-skydd för arbetspendlare (DK, SE)

Svenska invånare som arbetspendlar till Danmark riskerar att förlora sin inkomstbaserade ersättning vid uppsägning eller sjukskrivning från en arbetsgivare i Danmark. Försäkringskassan i Sverige har ändrat sin tolkning av EU-regler om ersättning för individer som arbetar eller arbetat i ett annat land vilket särskilt drabbar personer som blir sjuka och uppsagda efter en lång sjukskrivning eller som blir uppsagda under graviditet eller föräldraledighet. Dessa kan inte tillgodoräkna sig arbetstiden i Danmark som sjukpenninggrundande inkomst (SGI) och förlorar därmed sin inkomstbaserade ersättning. Istället tilldelas de en låg grundersättning, som inte är möjlig att leva på. Øresunddirekt har rapporterat in hindret till programsekretariatet och det pågår just nu en vidare analys.

Framtidsfullmakter och förmyndarskap (Alla länder)

Skillnader i hur framtidsfullmakter och förmyndarskap regleras och erkänns mellan de nordiska länderna skapar osäkerhet för personer som bor eller har tillgångar i mer än ett nordiskt land. Detta kan innebära att en fullmakt som är giltig i ett land inte per automatik är giltig i ett annat, vilket försvårar möjligheten att planera för framtida beslut vid exempelvis sjukdom eller nedsatt beslutsförmåga för mobila nordbor. I praktiken är utmaningen att förmyndare eller potentiella förmyndare inte kan använda sitt nationella eID för att få tillgång till bankkonton och myndigheter å andras vägnar, trots fullmakter. Frågan inkluderas i det prioriterade gränshindret om ID-matchning.

Förarbevis krävs för att få köra vattenskoter i Sverige (FI, SE)

Sedan 2022 kräver Sverige förarbevis för vattenskoter, vilket skapar problem för finska medborgare i gränsområden som Torneälven och Bottenviken eftersom Finland saknar motsvarande krav. Här är det ofta oundvikligt att färdas över nationsgränsen, även vid lokala resor. Detta leder till dubbel reglering, ökade kostnader och administrativ börda för boende. Konsekvenserna är både praktiska och rättsliga, exempelvis böter för ovetande förare. Kravet försvårar även myndighets-samarbete och räddningsinsatser där vattenskotrar används, och påverkar näringsverksamhet negativt genom begränsad rörlighet och ökade krav på tillstånd. Frågan har analyserats av Gränstjänsten SE-FI-NO.

Ny tolkning av reglerna kring annonsering på svenska Platsbanken

Sedan sommaren 2024 måste samtliga annonser på Arbetsförmedlingens Platsbank vara på svenska eller engelska. Tidigare har det även varit möjligt att annonsera på danska och norska enligt den nordiska språkkonventionen. Det nya språkravet har gjort att små och medelstora företag i Danmark och Norge nu avhåller sig för att annonsera efter arbetskraft i Sverige då de inte har resurser att översätta annonserna. Därmed går svenska jobbsökande miste om möjligheterna. Øresunddirekt har under 2025 arbetat på att hitta en lösning internt inom Arbetsförmedlingen utan resultat och har därefter rapporterat in hindret till programsekretariatet.

Samarbetsministrarnas gränshinderarbete

Samarbetsministrarna tog i 2025 på sig en helt ny roll i samband med att det nya programmet för fri rörlighet lanserades. För att skapa ett politiskt ägarskap i avgörande frågor för den fria rörligheten i Norden och för att skapa en bättre samordning på nordisk nivå ska samarbetsministrarna också prioritera gränshinder.

Som en första prioritet beslutade samarbetsministrarna i juni 2025 att sätta ett särskilt fokus på frågan om eID och gränsöverskridande identitetsmatchning. Samarbetsministrarnas prioritering gjordes i förlängning av en nordisk statsministerdeklaration om påskyndande åtgärder för att stärka den fria rörligheten från 2024. Statsministerdeklarationen framhäver digital mobilitet och identitetsmatchning som en avgörande fråga och att nationella myndigheter ska få i uppdrag att undanröja juridiska och praktiska hinder för identitetsmatchning.

→ [Nordisk statsministerdeklaration](#)

Identitetsmatchning är nödvändigt för att effektivt kunna använda digitala identiteter över gränser, och därmed en förutsättning för fri rörlighet över gränserna.

Möjligheten att få tillgång till gränsöverskridande digitala tjänster, såsom att kunna logga in och sköta sina myndighetsärenden med sin nationellt utfärdade elektroniskt id (eID) i ett annat land, är en av de stora utmaningarna för integration på både nordisk och EU-nivå. Trots långvarig användning, avancerad digital infrastruktur och mogna ekosystem för elektroniska identiteter (eID) i Norden, är digitala identiteter fortfarande svåra att matcha över nationsgränser. I praktiken innebär det bland annat att processer som kräver kontakt med myndigheter kan vara tidskrävande och resursintensiva för både individer och myndigheter då det krävs manuell hantering.

Frågan har länge även varit prioriterad av Gränshinderrådet och på Nordiska ministerrådet har det sedan 2017 pågått ett arbete med frågan hos Ministerrådet för digitalisering. Det nordisk-baltiska eID-projektet (NOBID), som initierats och koordineras av Ministerrådet för digitaliseringen, har varit en plattform för samarbete kring digital identitet. Arbetet utgår från och ligger i linje med ambitionerna i EU:s eIDAS 2.0 ramverk och det bredare europeiska ekosystemet för digital identitet. De senaste åren har arbetet fokuserat på utveckling av praktiska, interoperabla tekniska lösningar för att tillhandahålla en beprövad lösning för identitetsmatchning. Som en strategisk milstolpe våren 2025 levererade NOBID ett Proof of Concept (PoC) som visar att gränsöverskridande identitetsmatchning är politiskt möjlig och tekniskt genomförbar.

Att samlagsministrarnas åtagit sig att följa upp deklarationen och, i samarbete med MR-Digital, koordinera arbetet mellan olika aktörer på nationellt plan och regelbundet rapportera hur arbetet fortgår, gör att frågan får ett ännu större politiskt ägarskap. Särskilt dialogen och ömsesidig uppföljning på både minister- och tjänstemannanivå är värdefull och säkerställer att arbetet sker i linje med de krav som EU ställer, de behov som NOBID har identifierat och de ambitioner som statsministrarna har satt upp. Slutmålet är att relevanta myndigheter involveras och får både uppdrag och resurser som krävs för att lösa problematiken och att de organisatoriska, tekniska och juridiska lösningarna finns på plats för en hållbar nordisk lösning.

→ [NOBID](#)

→ [NOBID Proof of Concept](#)

Gränshinderrådets gränshinderarbete

Arbetet med temaområden

De senaste åren har Gränshinderrådet fokuserat på och arbetat med bredare kvalitativa temaområden som har en större relevans för den inomnordiska integrationen. Gemensamma nämnare för temaområdena är att de ofta är breda, komplexa och kräver ett stort politiskt ägarskap för att bli lösta.

Under 2025 har Gränshinderrådet fokuserat på sex temaområden som är särskilt viktiga för mobiliteten och för att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region 2030. Samarbetsministrarnas prioritering under 2025 sammanfaller med Gränshinderrådets prioritering av temaområdet *Digitalisering – tillgången till gränsöverskridande digitala tjänster och id-matching*.

Digitalisering – id-matching
Gränsöverskridande digitala tjänster och identitetsmatching

Gränsregional statistik
Behov av uppdaterad statistik på nordisk nivå

Informationsutbyte mellan folkregistermyndigheterna
Vid flytt, dödsfall, medborgarskap och identitetsmatching

Pension i ett gränsöverskridande perspektiv
Åtta olika system och en åldrande befolkning

Skatterelaterade gränshinder
Krångliga skatteregler och ett förlegat nordiskt skatteavtal

Fri rörlighet i kristider
Vilka gränshinder kan uppstå vid nästa kris?

Temaområden är breda och samlar ofta flera gränshinder. Arbetet med temaområden delas upp i fem faser:

1. Uppstartsfas →

2. Utredningsfas →

3. Dialog- och analysfas →

4. Lösningsfas →

5. Kommunikationsfas

Digitalisering – tillgången till gränsöverskridande digitala tjänster och id-matchning

Fas	3. Dialog och analysfas
Varför viktigt?	ID-matchning, som är en förutsättning för att kunna använda ett nationellt eID i annat nordiskt land, är avgörande för att kunna ta del av offentliga tjänster, sköta ärenden digitalt och få tillgång till personlig information.
Problembeskrivning	Möjligheten att få tillgång till gränsöverskridande digitala tjänster, såsom att kunna logga in och sköta sina myndighetsärenden med sin nationellt utfärdade elektroniskt id (eID) i ett annat land, är en av de stora utmaningarna både på nordisk och EU-nivå. Trots långvarig användning, avancerad digital infrastruktur och mogna ekosystem för elektroniska identiteter (eID) i Norden, är digitala identiteter fortfarande svåra att matcha över nationsgränser.
Aktuellt arbete	Frågan har länge varit prioriterad av Gränshinderrådet. På Nordiska ministerrådet har det sedan 2017 pågått ett arbete med frågan hos Ministerrådet för digitalisering. Sedan juni 2025 prioriteras området och problematiken också av samarbetsministrarna. Gränshinderrådet är en av de aktörer som deltar i samordningen och dialogen på nationell nivå, under ledning av samarbetsministrarna och digitaliseringsministrarna. Mer information om arbetet på nordisk nivå och samarbetsministrarnas prioritering finns att läsa under rubriken "Samarbetsministrarnas prioritering och gränshinderarbete".
Kopplade gränshinder	→ Digitala verktyg för att kommunicera med det offentliga fungerar inte över de nordiska gränserna → Krav på personnummer och ID-handlingar ett problem för gränsgångare Nordiskt samarbete
Mer information	→ Digitalisering – tillgången till gränsöverskridande digitala tjänster

Informationsutbyte mellan folkregistermyndigheter

Fas	3. Dialog och analysfas
Varför viktigt?	Ett mer integrerat och mobilt Norden kräver att folkbokföringen fungerar smidigt över gränserna. När informationsutbytet inte är automatiserat ökar risken för fel och rättsosäkerhet.
Problembeskrivning	En stor praktisk utmaning för integrerade och mobila nordbor är folkbokföringen. Idag ligger ett stort ansvar hos den enskilde att uppdatera myndigheterna i de länder som är berörda om livssituationen ändras. Det sker exempelvis inget automatiskt utbyte av information mellan de nordiska folkbokföringsmyndigheterna när det gäller avlidna medborgare med dubbelt medborgarskap, äktenskap och skilsmässa, barns födelse, namnändring eller ändring av adress. En överenskommelse från 1960-talet mellan de nordiska staterna om folkbokföring ska underlätta registrering, samordna och förenkla reglerna om registrering vid flyttning mellan de nordiska staterna. Vidare finns bilaterala avtal om informationsutbyte mellan nordiska länder, men varken dessa eller överenskommelsen är inte anpassade till dagens alltmer integrerade och mobila Norden.
Aktuellt arbete	Det pågår bilateralt samarbete mellan Finland och Estland som är relevant för området, där de finska och estniska regeringarna undertecknade ett mellanstatligt bilateralt avtal om utbyte av folkbokföringsuppgifter 2022. Vidare har Sverige och Finland, utifrån en gemensam samarbetsförklaring i 2024, beslutat att inleda en dialog om förbättrade förfaranden för utbyte av folkbokföringsuppgifter. Målsättningen med dialogen var att under 2025 lägga fram en rapport om hur utbytet av folkbokföringsuppgifter kan fördjupas och utökas. Behovet av ett ökat folkbokföringssamarbete är även en viss koppling till temaområdet och frågan om Digitalisering – identity matching och utbyte av personuppgifter och tillgången till gränsöverskridande digitala tjänster. → Svensk-finsk samarbetsförklaring 16 september 2024
Kopplade gränshinder	→ Kommunikation till utlandet då personer med dubbelt medborgarskap avlider Nordiskt samarbete
Mer information	→ Informationsutbyte mellan folkregistermyndigheter

Skatterelaterade gränshinder

Fas

4. Lösningsfas

Varför viktigt?

Skattefrågorna är nyckeln till en modern och integrerad arbetsmarknad. En rad aktörer pekar på att det finns ett stort behov av reformer av på det skatterättsliga området samt att uppdatera det nordiska skatteavtalet och andra bilaterala avtal. En strategisk genomlysning av nordisk civil beredskap framhäver bland annat fram behovet av reformer av regelverk gällande bland annat beskattning för att bättre passa för gränsregioner och nordiska pendlare. Därutöver lyfter Nordregio i en policy brief behovet av att anpassa skattelagstiftningen till dagens arbetsmarknad.

→ [Svensk-finsk samarbetsförklaring 16 september 2024](#)

→ [How can labour market mobility in the Nordic Region be increased?](#)

→ [Arbete över gränserna i Norden: Förslag om att förenkla de nordiska skattereglerna med fokus på ökad rörlighet](#)

Problembeskrivning

Skattereglerna är inte anpassade till distansarbete och den globala utvecklingen av nya arbetsformer. Reglerna innebär också en tung administration för både arbetsgivare och individer, vilket skapar en tröghet i systemen och en oförutsägbarhet som bromsar mobilitet och kompetensförsörjning.

Aktuellt arbete

I 2023 lanserade Gränshinderrådet, i samarbete med Nordiska rådet, rapporten en rapport med förslag om att förenkla de nordiska skattereglerna. Rapporten fokuserade på ökad rörlighet och arbetsmarknaden i kölvattnet på coronapandemin, kopplat till de regler som finns skatteområdet. Sedan rapporten lanserades har Gränshinderrådet arbetat intensivt med uppföljning av rapportens rekommendationer. Bland annat har det hållits dialogmöten och riksdagsseminarier i samarbete med Nordiska rådet och genomförts dialog på minister- och statssekreterarnivå. Nordiska rådet har också skrivit rekommendationer till de nordiska regeringarna.

I 2025 genomförde OECD en offentlig hearing om global mobilitet för individer där Gränshinderrådet bidrog med sina perspektiv. Kopplingen till OECD är särskilt relevant eftersom det nordiska skatteavtalet och andra bilaterala avtal bygger på ett modellavtal från OECD.

→ [OECD Public consultation - Global Mobility of Individuals](#)

Kopplade gränshinder

- [Skyldighet för utländska arbetsgivare att göra skatteavdrag på ersättning för arbete som anställda utför i Sverige](#)
- [Handläggningstider för beslut om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta \(SINK-beslut för gränsgångare\)](#)
- [Samordning av finsk arvsskatt och svensk kapitalinkomstskatt](#)
- [Beskattning av kulturarbetare](#)
- [Förenklad process kring tull och deposition i samband med tillfällig överförsel av varor](#)
- [Lång väntetid på återbetalning av utjämningskatt](#)
 - Beskattning av gränspendlare vid ofrivilligt hemarbete (ad-hoc)

Mer information

- [Skatterelaterade gränshinder | Nordiskt samarbete](#)

Gränsregional statistik

Fas

3. Dialog- och analysfas

Varför viktigt?

Upprättandet av gränsregional statistik kan bidra till att identifiera gemensamma utmaningar i gränsregionerna. Tillgång till statistik kan även stärka samarbetet och policyutvecklingen mellan de nordiska länderna genom att skapa en gemensam förståelse för socioekonomiska förhållanden och utvecklingstrender. Dessutom kan den fungera som ett kunskapsunderlag för nationella och regionala beslutsfattare inom olika politikområden.

Problembeskrivning

De nordiska statistikbyråerna saknar i dagsläget både ett tydligt uppdrag och dedikerade resurser för att producera gränsregional statistik.

Den statistik som idag finns tillgänglig i Nordic Statistics Database har tagits fram inom ramen för ett antal projekt finansierade av Nordiska ministerrådet. Dessa projekt har identifierat juridiska hinder för utbyte av så kallade mikrodata. Området präglas av betydande av organisatoriska, juridiska och tekniska utmaningar.

→ [Nordic Statistics Database](#)

Aktuellt arbete

Mot bakgrund av dessa utmaningar påbörjade Region Skåne, i samarbete med Danmarks Statistik och Statistiska Centralbyrån, en egen utveckling av en alternativ statistikmetod för gränsregional statistik mellan Sverige och Danmark. Genom metoden, som består i att utväxla registerdata istället för mikrodata, är det numera möjligt att följa pendlingen över Öresund i den så kallade Öresundsdatenbanken.

Utifrån de erfarenheter och utmaningar som identifierats i ett antal olika nordiska projekt och genom arbetet med Öresundsdatenbanken, har det startats nya projekt hos Nordiska ministerrådet i syfte att försöka lösa problematiken med gränsregional statistik på nordisk nivå. Det senaste projektet – Nordic Mobility II – undersöker förutsättningarna för etableringen av en permanent gränsregional statistik för hela Norden och fokuserar på att leverera gränsöverskridande statistik för perioden 2019–2024. I projektet deltar statistikbyråerna i Danmark, Sverige och Norge. Statistik för mobiliteten mellan dessa tre länder förväntas levereras under 2026. Projektet ska därutöver presentera en långsiktig metodmässig, innehållsmässig och organisatorisk lösning, samt att säkra en permanent finansiering för gränsöverskridande statistik. Därefter kan det bli aktuellt att bedöma om statistiken kan involvera fler länder och skalas upp till nordisk nivå.

→ [Öresundsdatenbanken](#)

Mer information

→ [Gränsregional statistik | Nordiskt samarbete](#)

Pension i ett gränsöverskridande perspektiv

Fas	2. Utredningsfas
Varför viktigt?	Åldrande befolkningar och ökad rörlighet gör att allt fler nordiska medborgare får pensionsrättigheter spridda över flera länder. Samtidigt är systemen fortfarande nationellt utformade och dåligt samordnade. Detta skapar växande svårigheter för individer att få överblick och trygghet kring sin pension.
Problembeskrivning	För individer som arbetat över landsgränser och omfattas av flera pensionssystem finns det en stor osäkerhet kring regler, pensionsprognoser och hur mycket de i slutändan får i pension. Det innebär att individer som arbetat i flera länder riskerar ekonomisk osäkerhet och lägre pension än förväntat. Även om orsakerna är strukturella skillnader i pensionssystem, regelverk, administration och digitala lösningar, måste konsekvenserna ofta hanteras av individen själva.
Aktuellt arbete	Under 2025 har Nordiska ministerrådet, i samarbete med Nordiska rådet, tagit initiativ till en utredning på området. Syftet med utredningen var att kartlägga offentliga pensioner och tjänstemannapensioner i Norden, identifiera potentiella gränshinder och informationsproblem samt uppskatta hur många invånare som berörs idag och i framtiden. Utredningen, som levereras våren 2026, ska innehålla resultat och rekommendationer som kan användas i Gränshinderrådets och Gränshindergruppens fortsatta arbete inom ramen för denna problemställning.
Kopplade gränshinder	Personer som har placerats i vård eller specialomsorg i Sverige får inte längre folkpension efter ändringar till folkpensionslagen i Finland (ad-hoc) → Grænsependlende tredjelandsborgere optjener ikke dansk folkepension → Ret til a-kasse frem til pensionen når man arbejder over en nordisk grænse
Mer information	→ Pension i ett gränsöverskridande perspektiv Nordiskt samarbete

Fri rörlighet i kristider

Fas	2. Utredningsfas
Varför viktigt?	Coronapandemin visade hur snabbt nationella krisåtgärder kan skapa omfattande gränshinder och störa rörligheten för människor i Norden, med konsekvenser för arbete, utbildning, familjeliv och ekonomi. Det finns ett behov av förebyggande arbete för att bättre skydda den fria rörligheten vid framtida kriser.
Problembeskrivning	Under coronapandemin 2020–2022 drabbades rörliga nordiska medborgare hårt av nationella beslut och stängda gränser som inte tog hänsyn till det gränsregionala eller nordiska perspektivet, vilket ledde till över 120 dokumenterade mobilitetsstörningar. Dessa störningar påverkade flera områden och visade på brister i informationsflöde och samordning mellan myndigheter, gränsregioner och medborgare. Samtidigt saknas information om vilka konkreta åtgärder som vidtagits för att förhindra att liknande utmaningar skulle uppstå i en ny krissituation.
Arbete under 2025	I mars 2025 beslutade Gränshinderrådet att prioritera frågan som ett nytt temaområde. Syftet är att initiera ett förebyggande arbete i tillfälle av en ny kris som påverkar mobiliteten i Norden, med utgångspunkt i lärdomar från coronapandemin. Under hösten 2025 upphandlades en utredning som ska leverera en framåtblickande analys av hur gränshinder och mobilitetsstörningar riskerar att uppstå när kriser leder till nationella gränsstängningar och andra begränsningar i den gränsöverskridande mobiliteten. Utredningen ska även bedöma risken för att liknande hinder uppstår igen, hur de kan förebyggas, samt konsekvenser för invånare, samhälle och ekonomi. Utredningen kommer att utgöra kunskapsunderlag för Gränshinderrådets vidare arbete och prioriteringar inom temaområdet.
Mer information	→ Fri rörlighet i kristider Nordiskt samarbete

Gränshinderrådets gränshinderarbete

Arbetet med prioriterade gränshinder

Gränshinderrådets arbetar, förutom temaområden, även med specifika gränshinder. Arbetet är långsiktigt och kräver ofta stora nationella insatser och sedan Gränshinderrådet bildades av de nordiska statsministrarna 2014 har rådet bidragit till att 108 gränshinder har avklarats, varav 76 har blivit lösta. Mellan sig prioriterar Gränshinderrådet 36 gränshinder.

Under året har sex av de 36 prioriterade gränshindren avklarats, tre av dem har lösts och tre har avskrivits som olösbara. I detta avsnitt skildras arbete och processer som pågått under 2025 hos ett urval av de prioriterade gränshindren där det skett framsteg under året eller där det finns något av vikt att rapportera om. Hinder som inte är kvalitetssäkrade hos nationella departement – så kallade ad-hoc hinder – och som därför ännu inte finns med i Gränshinderdatabasen beskrivs dock kortfattat även om inga framsteg eller annat av vikt har skett under året.

I Appendix finns en komplett lista på Gränshinderrådets samtliga prioriterade gränshinder under 2025. I denna finns även länkar till Gränshinderdatabasen där det går att utforska gränshindren i större detalj.

Att ett gränshinder anses vara "avklarat" innebär att gränshindret antingen är löst eller att gränshindret konstaterats som olösbart av Gränshinderrådet som följd av svar från ansvariga nationella departement.

→ [Gränshinderdatabasen](#)

Vad är Gränshinderrådet?

Gränshinderrådet har i uppdrag av de nordiska regeringarna att främja mobilitet i Norden. Rådet består av nationella medlemmar med erfarenhet från politik, förvaltning eller näringsliv. Under 2025 fick rådet två nya medlemmar: Karsten Lauritzen (DK) och Astrid Thors (FI). Totalt hade rådet sju medlemmar under året, då Grönland saknade representant.

→ [Gränshinderrådets mandat](#)

→ [Gränshinderrådets medlemmar](#)

Lösta gränshinder 2025

Under året 2025 har Gränshinderrådets arbete bidragit till att tre gränshinder har blivit lösta av de nordiska regeringarna:

Taxitrafik över den norsk-finska gränsen

Ett gott exempel på resultat från nordiskt samarbete i att avveckla gränshinder som försvårar vardagen för nordbor är överenskommelsen om taxitrafik över den norsk-finska gränsen. Finland och Norge saknade ett avtal rörande gränsöverskridande taxitrafik, vilket innebar att en passagerare var tvungen att byta till annat taxibolag vid gränsen. Som en konsekvens av detta blev finländska taxiföretagare stoppade vid gränsen till Norge av norska myndigheter, vilket har orsakat problem för gränsöverskridande trafik.

Finlands och Norges regeringar gjorde i Oslo i mars 2025 en överenskommelse om internationell taxitrafik på väg. Lagberedningen var effektiv och avtalet kunde träda ikraft den 14 december 2025 vilket säkerställde smidig taxitrafik över gränsen inför julsäsongen 2025–2026.

Gränshindret var prioriterat av Finland och Norge.

→ [Pressmeddelande från Finlands kommunikationsminister](#)

Notera att Gränshindret inte är kvalitetssäkrat hos nationella departement och finns därför inte i den nuvarande Gränshinderdatabasen.

Språkrav och yrkes- eller lärlingsprov för lärlingar i Norge

Språkrav och yrkes- eller lärlingsprov för lärlingar i Norge gällde nordiska elever som läser en del av sin gymnasieutbildning i ett annat land och ville bli lärlingar i Norge. Eleverna behövde styrka sina kunskaper i norska genom prov även i situationer där de utan problem utfört andra komponenter av sin utbildning på norska och kunde väl göra sig förstådda.

Gränshinderrådet har aktivt arbetat med frågan som under 2025 blev löst efter att tidigare praxis bedömts gå emot avtalet om nordisk utbildningssamarbete på gymnasienivå.

Gränshindret var prioriterat av Norge.

→ [Mer information](#)

Nationella begränsningar på forskningsmedel

Gränshinderrådet har verkat för ett bättre gränsöverskridande nordiskt forskningssamarbete under 2025. Gränshindret var kopplat till begränsning av till forskningsmedel för utomlandsbosatta forskare, vilket skapar sämre förutsättningar för samnordisk forskning.

Hindret har tidigare blivit löst i Finland, och under 2025 blev det löst även för Islands del efter Gränshinderrådets dialog med Islands ministerium för kultur, innovation och högre utbildning. I sitt svar lyfter Islands ministerium för kultur, innovation och högre utbildning att det centrala med tillgång till forskningsmedel är koppling till isländska forskningsinstitutioner, snarare än bosättning. Dock kvarstår problematiken i Sverige.

Gränshindret var prioriterat av Island och är fortsatt prioriterat av Sverige.

→ [Mer information](#)

Avskrivna gränshinder 2025

Under året 2025 har tre gränshinder på social- och hälsoområdet, som är kopplade till nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster (Biståndskonventionen), blivit avskrivna av Gränshinderrådet. Beslutet togs mot bakgrund av resultaten och rekommendationer från en omfattande utredning som genomförts på initiativ av Ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S) på Nordiska ministerrådet.

2023 beslutade ÄK-S att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att ta fram konkreta förslag kring eventuell revidering av Biståndskonventionen. Arbetsgruppen skulle dels utreda möjligheterna att revidera eller upphäva konventionen, dels undersöka om – och i så fall hur – gränshinder kopplade till konventionen kan lösas genom en revidering. Utredningen presenterades under 2025 och gjorde följande bedömningar av de tre gränshindren:

Flytt för institutionaliserade personer

Möjligheten för personer som är i behov av långvarig vård och behandling att flytta mellan de nordiska länderna regleras i den nordiska konventionen från 1994. I Norden är det kommunerna eller i Finlands fall välfärdområdena, som ansvarar för denna typ av vård. Arbetsgruppen bedömde utifrån sin utredning att det inte är lämpligt att i konventionen reglera kommunernas ansvarsfördelning och kostnadsfördelning vid flytt av personer som vårdas i institutioner.

Gränshindret var prioriterat av Island.

→ [Mer information](#)

Färdtjänst för funktionshindrade

Arbetsgruppen föreslog att den reglering som finns i biståndskonventionen ska finnas kvar med mindre språkliga ändringar. Arbetsgruppen konstaterade att rätt till färdtjänst skulle kunna anses som en social förmån vilket regleras i flertalet EU-rättsakter. Att ha särskilda lösningar som enbart rör gränsområden är EU-rättsligt möjligt, men att öppna upp rätten till färdtjänst även till personer som inte är bosatta i en gränskommun men som bor i ett annat nordiskt land skulle kunna ses som en bestämmelse som indirekt diskriminerar andra EU-medborgare.

Gränshindret var prioriterat av Island.

→ [Mer information](#)

Personlig assistent vid flytt

De nordiska länderna har liknande system för personlig assistans men rätten till assistans i ett land gäller automatiskt inte vid flytt till ett annat. Skillnader i de nationella systemen rör exempelvis vem som har rätt till assistans, hur den organiseras och vilka villkor som gäller.

Arbetsgruppen har bedömt att det inte går att införa en generell rätt att ta med en personlig assistent vid tillfälliga vistelser i andra nordiska länder, till exempel vid semester. Däremot finns i vissa fall nationella regler som tillåter detta. Personlig assistans räknas ibland som en social förmån och omfattas då av EU:s regler för samordning av social trygghet. Att införa en sådan rättighet skulle påverka även andra EU-länder, eftersom Finland, Sverige och Danmark inte kan ge ett undantag enbart för Norden. Mot bakgrund av detta föreslog arbetsgruppen inga ändringar i konventionen angående rätt till personlig assistent.

Gränshindret var prioriterat av Island.

→ [Mer information](#)

Status på ett urval av prioriterade gränshinder

Gränshinder på arbetsmarknads- och utbildningsområdet

Nedan följer korta beskrivningar inom ett urval av gränshinder där det skett viktig utveckling under 2025. Samtliga hinder är fortsatt prioriterade och arbete med dessa fortsätter under 2026. För en komplett lista över Gränshinderrådets samtliga prioriterade gränshinder under 2025 hänvisas till rapportens annex som även innehåller länkar till Gränshinderdatabasen.

Svårigheter för tredjelandsmedborgare att gränspendla

Tredjelandsmedborgare har inte samma tillgång till gränspendling som EU-medborgare, vilket hämmar deras tillgång till den gemensamma nordiska arbetsmarknaden. Samtidigt begränsas rekryteringsmöjligheterna hos företag i gränsregioner. Gränsektionernas kompetensförsörjning försämras, trots att det finns kvalificerade tredjelandsmedborgare som är bosatta på andra sidan gränsen. Detta är särskilt påtagligt i Öresundsregionen.

Orsak: I exemplet Sverige och Danmark beror problemet på oförenliga regelverk kring uppehålls- och arbetstillstånd. Upphållstillstånd och arbetstillstånd som beviljats i Sverige eller Danmark ger inte automatisk tillgång till den gemensamma arbetsmarknaden i Öresundsregionen.

Utveckling 2025: Förutom att Gränshinderrådet har prioriterat detta gränshinder så har även den gränsregionala kommittén och dansk-svenska politiska samarbetet Greater Copenhagen drivit på denna fråga. I februari publicerades OECD-rapporten *Mobility and Integrated Labour Markets for Third-country Nationals in Greater Copenhagen* som bidrog till att uppmärksamma problemet och att identifiera utmaningar kopplade till frågan. Rapporten, som togs fram på uppdrag av Greater Copenhagen, föreslår bland annat åtgärder för att förbättra möjligheterna för icke EU-medborgare att arbeta över gränsen i Öresundsregionen. Den betonar vikten av stärkt kunskap, bättre informationsutbyte samt administrativa och lagmässiga förändringar.

→ [Mobility and Integrated Labour Markets for Third-country Nationals in Greater Copenhagen](#)

I Almedalen deltog Sveriges medlem på Ernst & Young's seminarium "Hur säkerställer vi kompetensförsörjningen på en hybrid arbetsmarknad?" där bland annat detta gränshinder uppmärksammades och diskuterades.

→ [Hur säkerställer vi kompetensförsörjningen på en hybrid arbetsmarknad?](#)

Gränshindret prioriteras av: Danmark och Sverige

→ [Mer information](#)

Rätt till tjänstledighet för politiska uppdrag för en person som bor i ett land och arbetar i ett annat

I de nordiska länderna finns regler om att förtroendevalda har rätt att få tjänstledigt från arbetet för att fullgöra politiskt uppdrag som de har valts till, vilket i grunden är en demokratifråga. Tillgång till detta kan dock bli begränsat om inte personen bor, arbetar och utför politiska uppdrag i samma land.

Orsak: Nationell lagstiftning tillåter endast tjänstledighet för politiska uppdrag i samma land som personen arbetar i. Gränshindret har tidigare blivit löst i Danmark, Norge, och Sverige men är fortsatt olöst i Finland.

Utveckling 2025: Under året har frågan om hur hindret ska lösas varit föremål för uppmärksamhet gentemot både ministeriet i Finland och landskapsregeringen på Åland, eftersom detta delvis är ett ärende där behörigheten är delad. Finska medlemmen i Gränshinderrådet har utforskat lösning till frågan med både ministerium och med sakkunniga, och samarbetar även med Finlands delegation i Nordiska Rådet kring frågan.

Ålands medlem i Gränshinderrådet har under året haft dialog med ansvarig lagberedare kring gränshindret. Arbetet har lett till att den nya tjänsteinnehavarlagen på Åland har justerats så att rätten till tjänstledighet inte bara ska omfatta uppdrag som riksdagsledamot, lagtingsledamot eller medlem av landskapsregeringen, utan även motsvarande politiska uppdrag i övriga nordiska länder. Ändringen gäller alla som är anställda i tjänsteförhållande till landskapet, oavsett medborgarskap. Lagförslaget kommer att slutbehandlas under 2026.

Gränshindret prioriteras av Finland och Åland

→ [Mer information](#)

Status på ett urval av prioriterade gränshinder

Gränshinder på bank- och finansområdet

Nedan följer korta beskrivningar inom ett urval av gränshinder där det skett viktig utveckling under 2025. Samtliga hinder är fortsatt prioriterade och arbete med dessa fortsätter under 2026. För en komplett lista över Gränshinderrådets samtliga prioriterade gränshinder under 2025 hänvisas till rapportens annex som även innehåller länkar till Gränshinderdatabasen.

Kort- och banköverföringsavgifter

Ofta är det avgifter vid kortbetalningar i ett annat nordiskt land, det blir merkostnader vid överföring av sin lön till sin bank i bopälslandet och man kan drabbas av olika växelkurshantering och tilläggsavgifter beroende på bank och system.

Orsak: Betalningar och korttransaktioner mellan de nordiska länderna fungerar inte som en gemensam marknad och gränspendlare upplever att banktjänster "stannar vid gränsen" eller att man drabbas av högre kostnader. Till viss del består problemet också av informationsproblem där gränspendlare inte känner till att det inom EU finns möjlighet till SEPA-betalning. Detta innebär att en banköverföring till en bank i ett annat EU-land kostar lika mycket som att föra över pengar till en annan bank inom ett och samma land.

Utveckling 2025: Gränshindret blev prioriterat av Gränshinderrådet under 2025, och har även utretts av Nordiska rådet inom ramen för deras rapport Mot en mer integrerad nordisk banksektor. Rapporten redovisar resultaten från genomförda enkätundersökningar riktade till invånare och nordiska banker om erfarenheter och utmaningar med banktjänster över gränserna i Norden. Resultaten visar på gemensamma utmaningar – nationella skillnader, begränsad digital tillgänglighet och bristande samordning. Invånare efterfrågar enklare och mer kostnadseffektiva lösningar, medan bankerna betonar säkerhet och tekniska hinder. Som en uppföljning på rapporten hölls en hearing i Sveriges riksdag som arrangerades av svenska medlemmar i Nordiska

rådet, där bland annat den svenska finansmarknadsministern och Gränshinderrådets medlemmar från Sverige och Åland deltog. Hearingens fokus låg på mobila betaltjänster, men detta gränshinder samt andra bank-relaterade frågor lyftes också.

→ [Mot en mer integrerad nordisk banksektor](#)

Gränshindret prioriteras av: Färöarna

→ [Mer information](#)

Problem med bankkonto för gränspendlare och företag

Gränspendlare och företag som verkar över nordiska landsgränser behöver fungerande banktjänster i mer än ett land. Gränspendlare möter konkreta hinder så som svårigheter att ta emot lön, betala räkningar och hantera dagliga transaktioner när det tar lång tid att få tillgång till en betalkonto i arbetslandet. Företag som har anställda i flera länder och säljer varor och tjänster över gränserna behöver konto i arbetslandet för skatter, löner och drift drabbas också, särskilt de små- och medelstora företagen.

Orsak: Problemet beror bland annat på vilka typ av identitetshandlingar som krävs samt de ökade kraven på bankernas kundkännedom i förhållande till penningtvätts- och terrorlagstiftning. Enligt det så kallade Betalkontodirektivet har personer som är bosatta inom EU rätt till betalkonto med grundläggande funktioner hos ett kreditinstitut inom unionen. För individer finns det således lagstiftning på plats men trots det uppfyller inte bankerna generellt kravet på att tillhandahålla betalkonto inom 10 dagar för gränspendlare. För företagens del finns dock ingen motsvarighet till betalkontodirektivet.

Utveckling 2025: Precis som med gränshindret Kort- och banköverföringsavgifter ovan har frågan lyfts inom ramen för Nordiska rådets rapport och det arbete som pågår kopplat till denna.

→ [Betalkontodirektivet](#)

Gränshindret prioriteras av: Sverige och Finland

Vill du veta mer? [Läs här](#)

Status på ett urval av prioriterade gränshinder

Gränshinder på näringslivsområdet

Nedan följer korta beskrivningar inom ett urval av gränshinder där det skett viktig utveckling under 2025. Samtliga hinder är fortsatt prioriterade och arbete med dessa fortsätter under 2026. För en komplett lista över Gränshinderrådets samtliga prioriterade gränshinder under 2025 hänvisas till rapportens annex som även innehåller länkar till Gränshinderdatabasen.

Nordiskt pantsystem

Pant för flaskor och burkar är ett viktigt incitament för återvinning. Därför kan avsaknad av pant för plastflaskor och aluminiumflaskor inköpta i ett annat nordiskt land orsaka onödig belastning på miljön.

Orsak: De nordiska pantsystemen betalar inte ut pant för pantflaskor och burkar inköpta i ett annat nordiskt land

Utveckling 2025: I EU:s nya förordning om förpackningar och förpackningsavfall (PPWR) 2025/40 ingår artiklar om pant- och retursystem. I förordningen anges att medlemsstaterna måste inrätta ett pant- och retursystem för plastflaskor och aluminiumburkar för vissa drycker. Syftet med ett nordiskt pantsystem kommer till stor utsträckning att uppnås genom denna EU-lagstiftning och användning av de mottagningssystem som redan existerar.

Gränshindret prioriteras av Finland

→ [Mer information](#)

Krav på personnummer och ID-handlingar skapar problem för gränsgångare

De nordiska ländernas och företagens olika krav på personnummer, samordningsnummer och godkända ID-handlingar gör att personer som rör sig över gränserna inte kan använda grundläggande samhälls- och konsumenttjänster i länder där de inte är folkbokförda. Företag kräver ofta nationellt personnummer för att köpa varor på post, bank, apotek, sluta avtal eller använda tjänster eller delta i lojalitets- eller kundsystem. Motsvarande gäller vid internet-handel.

Orsak: Det finns ingen gemensam nordisk standard för vilka id-handlingar som ska godtas och utöver det så har de nordiska länderna olika nationella system för personnummer och identitetsbeteckningar. I många fall ställer företagen olika krav på identitetshandlingar, och digitaliseringen gör att även internet-handel och tillgången till företagens tjänster begränsas eftersom företagen ofta endast godkänner den nationella e-legitimationen som finns i landet de bedriver sin verksamhet i.

Utveckling 2025: Gränshindret är till viss del sammankopplat till frågan om id-matchning som ovan presenterats samt kommande EU:s digitala plånbok *EU Digital Identity Wallet* (EUDI-plånboken) som enligt eIDAS 2.0-förordningen ska lanseras under 2026. EUDI-plånboken kommer att innebära stora förändringar för europeiska företag, med krav på att kunna ta emot och validera digitala identiteter och verifierbara intyg senast 2026.

I Finland planerar man att i 2026 ge förslag till ny lagstiftning till riksdagen som grundar sig på eIDAS 2.0-förordningen. Enligt det utkast som 2025 var på remiss och som diskuterades i Finlands gränshindernätverk, skulle lagstiftningen inte innehålla en förpliktelse för privata aktörer att godkänna EUDI-plånboken. Därför är det möjligt att problemen, i Finlands fall, även kvarstår efter att EUDI-plånboken tas i bruk.

Den hearing i Sveriges riksdag som arrangerades av svenska medlemmar i Nordiska rådet som har nämnts tidigare, där bland annat den svenska finansmarknadsministern och Gränshinderrådets medlemmar från Sverige och Åland deltog lyfte bland annat detta gränshinder även om hearingens fokus låg på mobila betaltjänster.

→ [EU Digital Identity Wallet](#)

→ [eIDAS 2.0-förordningen](#)

Gränshindret prioriteras av: Finland och Sverige

→ [Mer information](#)

Status på ett urval av prioriterade gränshinder

Gränshinder på skatteområdet

Nedan följer korta beskrivningar inom ett urval av gränshinder där det skett viktig utveckling under 2025. Samtliga hinder är fortsatt prioriterade och arbete med dessa fortsätter under 2026. För en komplett lista över Gränshinderrådets samtliga prioriterade gränshinder under 2025 hänvisas till rapportens annex som även innehåller länkar till Gränshinderdatabasen.

Samordning av finsk arvsskatt och svensk kapitalinkomstskatt

Man ska inte ha sämre villkor för att man utnyttjar sin mobilitet i Norden. Ändå blir bosatta i Finland respektive Sverige som erhåller en fastighet i form av gåva eller arv i det andra landet beskattade högre än i ett rent nationellt fall.

Orsak: Den finska arvs-/gåvoskatten beaktas inte vid beskattning av kapitalinkomsten i Sverige eftersom det rör sig om två olika skatteslag. Frågan kräver ändringar i lagstiftning för att bli löst. Det krävs att ena landet avstår från beskattning för att gränshindret kan lösas.

Utveckling 2025: Frågan har drivits med relevanta departement i både Finland och Sverige. Gränshinderrådet har agerat för att frågeställningen hålls på agendan i kommande möten i samarbetsgrupperna med Finansministeriet i Finland. På så sätt har arbetet hållits vid liv och förutsättningar skapats för fortsatt dialog.

Gränshindret prioriteras av Finland, Sverige och Åland

→ [Mer information](#)

Handläggningstider för beslut om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK-beslut för gränsgångare)

Trots det särskilda bilaterala avtalet "Gränsgångaravtalet" varmed personer som bor i en gränskommun i Finland och arbetar i en direkt angränsande gränskommun i Sverige enbart ska beskattas i bosättningslandet kan dessa gränsgångare i värsta fall betala inkomstskatt i båda länderna i flera månader i väntan på beslut.

Orsak: Långa handläggningstider för SINK-beslut hos Skatteverket.

Utveckling 2025: I Sverige har Finansdepartementet meddelat Gränshinderrådet att man på Skatteverket har effektiviserat processen för att säkerställa kortare handläggningstider för beslut om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. Enligt Finansdepartementet ska handläggningstiderna vara förkortade till omkring två veckor i snitt. Informationstjänsterna har dock fortsatt påtalat att det förekommer flaskhalsar särskilt vid förnyelse av beslutet i början på skatteåret då handläggningstiden är längre.

Gränshindret prioriteras av Sverige

→ [Mer information](#)

Skyldighet för utländska arbetsgivare att göra skatteavdrag på ersättning för arbete som anställda utför i Sverige

Kostnader, tung administration, och osäkerhet kopplat till skattemässiga krav för arbetsgivare som anställer gränspendlare försvårar för mobiliteten i Norden och kan leda till att arbetsgivare i Sveriges grannländer väljer bort svenskboende arbetskraft som arbetar på distans från Sverige.

Orsak: Enligt svenska skatteregler skall utländska arbetsgivare utan fast driftställe i Sverige göra skatteavdrag för anställda som arbetar i Sverige.

Utveckling 2025: Frågan har blivit löst för de som omfattas av det nya Öresundsavtalet, i detta fall de som bor i Sverige och arbetar i Danmark. Anställda hos danska arbetsgivare som delvis arbetar i Sverige och omfattas av Öresundsavtalet behöver inte ha ett särskilt beslut om skattefrihet för att arbetsgivaren ska slippa dra svensk preliminärskatt.

→ [Skatteregler](#)

Gränshindret prioriteras av Danmark och Sverige

→ [Mer information](#)

Beskattning för gränspendlare vid ofrivilligt hemarbete

I samband med coronapandemin uppmanades anställda att arbeta hemifrån. För gränspendlare innebär detta arbete i ett annat land än under normala omständigheter, vilket orsakade osäkerhet kring skatterättsliga frågor. Slutskattebesked dröjde flera år för många pendlare som drabbades. För myndigheter innebär det också en ökad arbetsbörda för att kunna avgöra vilka personer som skulle beskattas i vilket land och i hur stor omfattning.

Orsak: Befintliga nordiska och bilaterala skatteavtal har visat sig vara inflexibla när det kommer till hemarbete, både i situationer med ofrivilligt hemarbete men även i situationer där arbetet utförs hemifrån utifrån arbetstagarens önskemål.

Utveckling 2025: Det nya Öresundsavtalet som trädde i kraft under 2025 innebär bland annat en förbättring avseende möjligheterna att arbeta hemifrån. Det nya Öresundsavtalet inkluderar nu också offentligt anställda, som tidigare inte omfattades av avtalet. År 2025 har även OECD:s modellavtal, som används som utgångspunkt när länder ingår skatteavtal med varandra, uppdaterats i förhållande till hemarbete.

→ [Öresundsavtalet](#)

Gränshindret prioriteras av Danmark, Sverige och Norge

Gränshindret är inte ännu kvalitetssäkrat av nationella departement och är således inte med i Gränshinderdatabasen.

Förenklad process kring tull och deposition vid tillfällig överförsel av varor

Otydliga skatteregler och oförutsägbar praxis kan få en avskärmande effekt hos nordiska näringslivsaktörer som vill importera varor till eller exportera varor från Åland.

Orsak: Tullens förfarande och tolkning av import- och exportregler kopplade till Ålands skattegräns.

Utveckling 2025: Gränshinderrådet har fört dialog med landskapsregeringens finansavdelning, Skattegränskontoret på Åland samt genom kontakter i samarbetsgrupp med svenska och finska tullmyndigheter. Gränshinderrådet har verkat för att frågan om en utökad och mer förutsägbar tillämpning av muntlig deklaration lyfts vidare inom tullsamarbetsgruppen. Frågan kommer även att diskuteras vidare inom det nyinrättade Gränshidernätverket på Åland, i syfte att samla berörda aktörer och stärka det fortsatta arbetet med detta gränshinder.

Gränshindret prioriteras av Åland

→ [Mer information](#)

Status på ett urval av prioriterade gränshinder

Gränshinder på social- och hälsoområdet

Nedan följer korta beskrivningar inom ett urval av gränshinder där det skett viktig utveckling under 2025. Samtliga hinder är fortsatt prioriterade och arbete med dessa fortsätter under 2026. För en komplett lista över Gränshinderrådets samtliga prioriterade gränshinder under 2025 hänvisas till rapportens annex som även innehåller länkar till Gränshinderdatabasen.

Olika krav på märkning av läkemedel och olika krav på språk för bipacksedel

Olika krav på kopplat till märkning och bipacksedlar till läkemedel bidrar till läkemedelsindustrin måste producera olika förpackningsversioner av ett och samma läkemedel. Detta skapar mer administration och merkostnader för företagen, särskilt på små marknader.

Orsak: Gränshindret uppstår på grund av skillnader i nationella krav, trots att läkemedel regleras på EU-nivå. Det finns språkrav för läkemedelsinformation som kräver att bipacksedlar och märkning ska finnas på landets officiella språk.

Utveckling 2025: Flera länder vill röra sig mot digitala bipacksedlar, men implementeringen är inte likställd. Dock sker det utveckling på EU-nivå och den 11 december 2025 meddelades det i ett pressmeddelande att Europeiska unionens råd och Europaparlamentet har nått en överenskommelse om "läkemedelspaketet", som är ett nytt regelverk som ska öka patienters tillgång till läkemedel och göra EU:s läkemedelssektor mer rättvis och konkurrenskraftig. Det förväntas att den nya EU-lagstiftningen kan träda i kraft i länderna år 2028, och att detta gränshinder kan komma att lösas i samband med detta.

I avvaktan på den nya EU-lagstiftningen är Gränshinderrådets isländska medlem i dialog med Helsedepartementet (Ministry of Health) på Island och frågan är även med på isländska regeringens prioriteringslista.

→ [EU-nivå](#)

→ [Europeiska unionens råds pressmeddelande om en rättvisare och konkurrenskraftigare läkemedelssektor](#)

Gränshindret prioriteras av: Färöarna och Island

→ [Mer information](#)

Långa handläggningstider hos NAV i internationella ärenden

Långa handläggningstider i EU- och internationella ärenden kan leda till försörjningssvårigheter och ekonomisk osäkerhet i perioder då gränspendlare står utan ersättning – till exempel vid sjukdom, arbetslöshet eller övergång mellan jobb. Detta skapar luckor i trygghetssystemen för den som bor i ett land men arbetar i ett annat och även arbetsgivare upplever detta som både krävande och administrativt tungt.

Orsak: Gränshindret uppstår när myndigheter i ett nordiskt land behöver inhämta uppgifter från ett annat lands institutioner innan beslut om socialförsäkring, arbetslöshetsförmåner, sjukpenning, pension eller familjeförmåner kan fattas. När gränspendlare ansöker om olika förmåner behöver beslutande myndigheter i arbetslandet respektive bosättningslandet vara i dialog med varandra och utbyta nödvändiga uppgifter för att ta beslut i ärendet. Det finns ingen möjlighet till att särskilja och prioritera "nordiska" ärenden då detta skulle strida på likabehandlingsprincipen inom EU.

Utveckling 2025: Gränshindret har till att börja med rapporterats in som en problematik hos NAV men problematiken gäller mellan flera nordiska länder. Just NAV har förklarat att problematiken beror på resursbrist och en ineffektiv dialog med de andra nordiska ländernas beslutande myndigheter. NAV har rapporterat att ärendehantering har förstärkts med resurser, men detta har inte gett resultat och handläggningstiden för internationella ärenden har under 2025 fortsatt varit betydligt längre än den inhemska.

Gränshindret prioriteras av: Norge och Sverige

Notera att Gränshindret inte är kvalitetssäkrat hos nationella departement och finns därför inte i gränshinderdatabasen.

Personer som har placerats i vård eller specialomsorg i Sverige får inte längre folkpension efter ändringar till folkpensionslagen i Finland

Personer på Åland som har behov av krävande socialvård och som placerats på svenska vårdinstitutioner i Sverige drabbas av allvarliga ekonomiska konsekvenser på grund av ny finsk lagstiftning som gör att personer bosatta utomlands inte längre får finländsk folkpension.

Orsak: Kommunernas socialtjänst på Åland har placerat vissa personer med behov av krävande socialvård i Sverige på grund av den geografiska närheten och bristen på svenskspråkiga vårdplatser i Finland. Från och med februari 2025 är det dock inte längre möjligt att få utbetalat finländsk folkpension till personer bosatta utomlands.

Utveckling 2025: Den nya lagstiftningen trädde i kraft den 1 februari 2025 och gränshindret blev ad hoc prioriterat av Gränshinderrådet. Under våren och hösten 2025 förde Social- och hälsovårdsministeriet (SHM) i Finland och Ålands landskapsregering diskussioner om de rättsliga ramvillkoren för placering i vård utomlands överlag med tanke på lagstiftningen om ordnande av vård.

Till följd av detta har ett arbete mellan tjänstemän från SHM och Ålands landskapsregering rörande ett formellt styrdokument initierats. Det huvudsakliga syftet med styrdokumentet är frågan om placering av vård utomlands och dess juridiska villkor och konsekvenser. Det är även tänkt att styrdokumentet ska beakta konsekvenserna av vårdplacering utomlands och att det ska ge riktlinjer till både den ansvariga vårdinstansen på Åland och personen själv eller dennes företrädare att i förväg utreda rättigheter inom social trygghet, ifall vård utomlands planeras.

Gränshinder prioriteras av: Åland och Finland

Notera att Gränshindret inte är kvalitetssäkrat hos nationella departement och finns därför inte i gränshinderdatabasen.

Status på ett urval av prioriterade gränshinder

Övriga gränshinder

Nedan följer korta beskrivningar inom ett urval av gränshinder där det skett viktig utveckling under 2025. Samtliga hinder är fortsatt prioriterade och arbete med dessa fortsätter under 2026. För en komplett lista över Gränshinderrådets samtliga prioriterade gränshinder under 2025 hänvisas till rapportens annex som även innehåller länkar till Gränshinderdatabasen.

Handläggningstider för ursprungskontroll hos Transportstyrelsen gör att man inte kan använda sin egen bil i samband med flytt

När en person flyttar till Sverige och tar med sig sin bil gör långa handläggningstider att personer som flyttat hit inte kan använda sin bil. Detta innebär att bilen kan stå still i veckor eller månader och personen måste ordna andra transportlösningar som kan leda till ökade kostnaderna ökar för till exempel hyrbil, kollektivtrafik, dubbla försäkringar m.m.

Orsak: Vid import av fordon för privat bruk till Sverige får fordonet användas i högst 7 dagar om det har en giltig utländsk registrering och trafikförsäkring. För den som flyttar till Sverige och vill registrera sitt fordon krävs en ansökan om ursprungskontroll hos Transportstyrelsen. Problemet uppstår eftersom tidsramen på 7 dagar för att använda fordonet är för kort i relation till den faktiska handläggningstiden, som kan vara upp till 5–6 veckor. Under denna tid får fordonet inte användas. Lösningen att ansöka om exportskyltar från ursprungslandet är ofta komplicerad och kostsam, vilket förvärrar situationen.

Utveckling 2025: Gränshinderrådet har under året utrett frågan och handläggningstiderna varierar. Det konstaterades att det finns en anhopning av ansökningar på vårvintern/våren då handläggningen kan dra ut på tiden.

Gränshindret prioriteras av: Finland

Notera att gränshindret inte är kvalitetssäkrat hos nationella departement och finns därför inte i gränshinderdatabasen.

Svenska medborgare inte kan förnya sina pass och ID-kort i bosättningslandet

Svenska medborgare som bor i annat nordiskt land måste åka till Sverige för att förnya sitt och sina eventuella familjemedlemmars svenska pass. Detta innebär både tidskrävande resor och extra kostnader för personer och familjer som måste resa till Sverige.

Orsak: De nordiska och baltiska ambassaderna utfärdar inte längre ordinarie pass på grund av att hanteringen tog ansemliga resurser i anspråk, samt närheten till Sverige från de nordiska och baltiska länderna samt aspekten av den Nordiska passöverenskommelsen att man kan resa inom Norden utan resehandling.

Utveckling 2025: Gränshinderrådet medlem i Sverige har under 2025 varit i dialog om problematiken med de svenska ambassaderna i Helsingfors, Köpenhamn, Oslo och Reykjavik samt kontakt med Utrikesdepartementets enhet för konsulära och civilrättsliga ärenden.

Gränshindret prioriteras av: Sverige

→ [Mer information](#)

Appendix: Lista med prioriterade gränshinder 2025

Gränshinder på arbetsmarknadsområdet	Prioriteras av	Status 2025
Svårigheter för tredjelandsmedborgare att gränspendla i Greater Copenhagen	DK/SE	Olöst
Rätt till tjänstledighet för politiskt uppdrag från arbete i annat nordiskt land	AX/FI	Olöst
Problem att arbeta samtidigt i Sverige och Danmark för två arbetsgivare	DK/SE	Olöst
Ret til a-kasse frem til pensionen når man arbejder over en nordisk grænse	DK/SE	Olöst
Grænsependlende tredjelandsborgere optjener ikke dansk folkepension	DK	Olöst

Gränshinder på utbildningsområdet	Prioriteras av	Status 2025
Nationella begränsningar på forskningsmedel	IS/SE	Löst för IS, Olöst i SE
Språkkrav og fag- eller svenneprøve for lærlinger i Norge	NO	Löst
Antagning till svensk gymnasieskola för elever som gått i en norsk friskola utanför Norden	SE	Olöst

Gränshinder inom bank- och finanssektorn	Prioriteras av	Status 2025
Problem med bankkonto för gränspendlare och företag i Norden	FI/SE	Olöst
Kort- och banköverföringsavgifter	FO	Olöst
Kreditvärdighet, för t.ex. gränspendlare i Norden	DK	Olöst
Gränshinder på näringslivsområdet	Prioriteras av	Status 2025
Värdetransport över gränsen	FI/SE	Olöst
Roamingavgifterna i förhållande till Färöarna/Grönland och resten av Norden DK/FO/GL	DK/FO	Olöst
Taxitrafik över den norsk-finska gränsen	FI/NO	Löst
Krav på personnummer och ID-handlingar ett problem för gränsgångare	FI/SE	Olöst
Nordiskt pantsystem	FI	Olöst

Gränshinder på skatteområdet	Prioriteras av	Status 2025
Beskattning av kulturarbetare	DK/SE	Olöst
Samordning av finsk arvsskatt och svensk kapitalinkomstskatt	AX/SE/FI	Olöst
Handläggningstider för beslut om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK-beslut för gränsgångare)	SE	Olöst
Skyldighet för utländska arbetsgivare att göra skatteavdrag på ersättning för arbete som anställda utför i Sverige	DK/SE	Olöst
Beskattning för gränspendlare vid ofrivilligt hemarbete i bosättningslandet	DK/SE/NO	Olöst
Förenklad process kring tull och deposition vid tillfällig överförel av varor	AX	Olöst
Lång väntetid på återbetalning av utdelningsskatt från Danmark	DK/FI	Olöst

Gränshinder på social- och hälsoområdet	Prioriteras av	Status 2025
Flytt för insituerade personer	DK	Avskrivet som olösl
Olika krav på märkning av läkemedel och olika krav på språk för bipacksedel	IS/FO	Olöst
Personlig assistent vid flytt	NO	Avskrivet som olösl
Färdtjänst för funktionshindrade	NO	Avskrivet som olösl
Flytt med fordon för personer med funktionsnedsättning	IS	Olöst
Lange saksbehandlingstider i NAV	NO/SE	Olöst
Personer som har placerats i vård eller specialomsorg i Sverige får inte längre folkpension efter ändringar till folkpensionslagen i Finland	AX/FI	Olöst
Nyuddannede nordiske borgere skal opfylde sprograv eller arbejdskrav for ret til dagpenge	DK	Olöst

Övriga gränshinder	Prioriteras av	Status 2025
Erkännande av färöiskt körkort	FO	Olöst för Finland
Kommunikation till utlandet då personer med dubbelt medborgarskap avlider	AX/FI/SE	Olöst
Beslut om skuldsanering i bosättningslandet utan effekt i arbetslandet	GL	Olöst
Handläggningstider för ursprungskontroll hos Transportstyrelsen gör att man inte kan använda sin egen bil i samband med flytt	FI	Olöst
Svenska medborgare kan inte förnya sina pass och ID-kort i bosättningslandet	SE	Olöst

Om denne publikation

ÅRSRAPPORT 2025

Programmet för fri rörlighet i Norden

PolitikNord 2026:701

ISBN 978-92-893-8469-8 (PDF)

ISBN 978-92-893-8470-4 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/politknord2026-701>

© Nordisk Ministerråd 2026

Forsidefoto: Frank Van Hulst / Unsplash

Publiceret: 16.4.2026

Det nordiske samarbejde

Det nordiske samarbejde er en af verdens mest omfattende regionale samarbejdsformer. Samarbejdet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbejde er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en vigtig medspiller i det europæiske og internationale samarbejde. Det nordiske fællesskab arbejder for et stærkt Norden i et stærkt Europa.

Det nordiske samarbejde ønsker at styrke nordiske og regionale interesser og værdier i en global omverden. Fælles værdier landene imellem er med til at styrke Nordens position som en af verdens mest innovative og konkurrencedygtige regioner.

Nordisk Ministerråd

Nordens Hus

Ved Stranden 18

1061 København K

www.norden.org

Læs flere nordiske publikationer: www.norden.org/da/publikationer